

Gastroenteritpanel virus (norovirus, sapovirus (calicivirus), rotavirus, adenovirus typ 40 och 41, astrovirus)

Bakgrund

Virus är den vanligaste orsaken till infektiös gastroenterit både hos barn och vuxna. Eftersom det inte kliniskt går att skilja de olika virusinfektionerna åt så undersöks alla prov för följande virus:

Norovirus genogrupp I

Norovirus genogrupp II

Sapovirus

Rotavirus

Adenovirus typ 40 och 41

Astrovirus

Norovirus

Norovirus är sannolikt den vanligaste orsaken till infektiös gastroenterit, både hos barn och vuxna. Epidemiska utbrott på sjukhus är vanligast vintertid men förekommer under hela året. Utbrott ute i samhället samt livsmedels- och vattenburen smitta ses också året runt. Smittsamheten är mycket hög; virus sprids från kräkningar och avföring och virus kan överleva i lång tid utanför kroppen. Efter kort inkubationstid, 1-3 dygn, insjuknar patienten med kräkningar och diarré. Sapovirus ger samma sjukdomsbild som norovirus men är inte lika vanligt förekommande. Norovirus och sapovirus tillhör båda virusfamiljen *Caliciviridae*. Norovirus indelas ytterligare i genogrupp I och II.

Rotavirus

Rotavirus är den vanligaste orsaken till svår gastroenterit hos små barn. Symtomen är vattnig diarré, kräkningar och feber och kan hålla i sig i 3-8 dagar. De flesta fallen inträffar under perioden januari - juni, men enstaka

fall ses hela året. Smitta i utlandet är heller inte ovanligt. Äldre barn och vuxna drabbas också, men blir oftast inte så sjuka att de kräver sjukhusvård. Utbrott av vinterkräksjuka beror oftast på noro- eller sapovirus men kan också vara orsakade av rotavirus. Sedan 1 september 2019 ingår vaccination mot rotavirus i det nationella barnvaccinationsprogrammet. Vaccinet är ett levande försvagat vaccin och den första dosen ges vid 6 veckors ålder. Fynd av rotavirus är anmälningspliktigt för laboratorier sedan 1 juli 2022.

Adenovirus typ 40 och 41

Adenovirus finns av ett 50 tal serotyper vilka ge upphov till ett spektrum av olika symtom. Vanligast infekterar adenovirus tarm, urinvägar, luftvägar, svalg och ögon. Infektionerna är oftast självläkande men kan vara långdragna. Immunsupprimerade patienter kan drabbas av generaliserad infektion med adenovirus.

Astrovirus

Astrovirus kan drabba både barn och vuxna. I Skandinavien ses flest infektioner på vintern. Symtomen är mildare än vid en rotavirusinfektion och domineras av diarré – kräkningar är mindre vanligt.

Metod/analysprincip

Nukleinsyra från patientprov extraheras och analyseras för ovanstående virus med realtids-PCR (polymerase chain reaction).

Svar/Tolkning/bedömning

Påvisat/svagt positiv/Ej påvisat för respektive virus.